

Een buitengewone synode

Verslag van de synode van Christian Flöter

© Peter und Simon Isterheld

De synodevertegenwoordigers van de gemeenten en werkgebieden van de Europees-Continental Provincie (ECP) zijn in juni 2023 voor een buitengewone vergadering bij elkaar gekomen. Bijzondere omstandigheden leiden tot bijzondere oplossingen, zou je denken. Dat was ook dit jaar het geval: als het volgens het normale ritme was gegaan, hadden de synodeleden thuis mogen blijven. Dit is echter precies wat ze de afgelopen drie jaar hebben moeten doen vanwege de coronapandemie. De synode, die oorspronkelijk voor 2020 gepland stond, werd in eerste instantie twee keer uitgesteld en uiteindelijk in 2021 helemaal afgelast. Oorspronkelijk verheugden zich de inwoners van Herrnhut erop de synode met haar internationale karakter in 2022 te mogen verwelkomen, in het jaar van het 300-jarig bestaan van de stad. Ook veel leden van de synode waren graag naar Herrnhut afgereisd – na twee jaar met nauwelijks supraregionale evenementen verlangden velen ernaar om broeders en zusters uit heel Europa weer in de ogen te kunnen kijken en in de gezellige uren na de vergaderingen bij elkaar te zijn in het synodecafé om onder het genot van een frisje

of biertje onderwerpen te bespreken die buiten de agenda vallen. Het synodebestuur en het Provinciaal Bestuur (kerkleiding) realiseerden zich echter al vroeg dat de geplande vergadering in maart 2022 nog steeds in een periode van mogelijke lockdowns en reisbeperkingen zou vallen en dat het niet mogelijk zou zijn om goed en veilig in grote aantallen te vergaderen. De oplossing was een hybride synode. Het leek er dus op dat er in de synodeperiode 2017-2023 maar één fysieke vergadering zou plaatsvinden. En deze vergadering, 2018 in Herrnhut, is gekenmerkt door de droevige herinnering aan het fatale verkeersongeluk van broeder Mark de Vos (Utrecht).

De gewenste verkiezing van een bisschop (m/v) werd daarom als aanleiding genomen om een buitengewone synode te organiseren. De laatste verkiezing van een bisschop in onze provincie was namelijk al dertien jaar geleden. Ook al konden de voorstellen verrassend goed worden besproken op een grotendeels digitale synode, toch leek deze vorm ongeschikt voor de verkiezing van

een bisschop. Een verkiezing voor dit ambt, dat in de Broedergemeente geen administratief maar een pastoraal en spiritueel ambt is, vereist de mogelijkheid voor een persoonlijke dialoog, gebed en bezinning.

Daarmee was het kernthema van de synode bepaald. Verdere belangrijke verkiezingen waren niet gepland, evenmin als de behandeling van vele voorstellen. Niet iedereen vond dat de enorme financiële en organisatorische inspanning voor deze buitengewone synode gerechtvaardigd was. De sfeer op de vergadering zelf was echter ontspannen en hartelijk. De afgevaardigden leken echt te genieten van de persoonlijke dialoog.

Er gingen echter nog een paar uur voorbij voordat de synode op donderdag kon beginnen. De bus met de grote delegatie van de Nederlandse gemeenten werd op de lange reis opgehouden door files en uiteindelijk zelfs door de douane (zonder resultaat). Maar rond 21.00 uur begon dan eindelijk de late openingszitting met een overdenking van zuster Benigna Carstens als lid van het Provinciaal Bestuur en de begroeting en inleiding door het synodebestuur. Er werd een minuut stilte gehouden ter nagedachtenis aan de broeders en zusters die sinds de vorige synode overleden zijn, hetzij als medewerkers van de Broeder-Uniteit hetzij als synodeleden in dienst van de kerk.

De synodevergadering stond in het teken van bezinning en gemeenschap. Dat de synode haar motto "connected – verbonden – vernetzt" waarmaakte, bleek niet alleen uit de intensieve dialoog tijdens de pauzes tussen de vergaderingen of uit het eerder genoemde synodecafé. Er kwamen zoveel deelnemers naar het zeer vroege ochtendgebed dat men spontaan moest verhuizen naar een grotere zaal, die nog steeds nauwelijks groot genoeg was. Hier, en ook tijdens de presentaties van de kandidaten en de daaropvolgende dialoog, werd duidelijk dat de meerderheid van de leden erop vertrouwden dat de Heilige Geest de verkiezing zou leiden. Naast de ochtendgebeden vonden elke dag Bijbelstudies in de commissies plaats. Liturgische hoogtepunten waren een zangdienst met Surinaamse liederen, die menigeen in beweging brachten, en het Avondmaal ter afsluiting van de synode. De gemeente van Herrnhut was ook uitgenodigd voor beide samenkomsten, waarbij ze zich in de kerkzaal op voor haar onbekende plaatsen bevond, namelijk aan

de zijanten onder de balkons. Tijdens het Avondmaal dienden alle bisschopskandidaten gezamenlijk – een mooie demonstratie van de broederlijke en zusterlijke saamhorigheid van de afgelopen dagen.

© Edmann Carstens

Levendige kleuren tijdens de Surinaamse zangdienst

De samenstelling

Ter afsluiting van de synodeperiode kwamen 41 gekozen leden en twaalf door het Provinciaal Bestuur benoemde leden bij elkaar. Samen met nog eens elf ambts-halve benoemde leden vormden zij de 64 stemgerechtigde leden. Helaas bleven sommige zetels onvervuld. Sommige leden konden om persoonlijke of agenda-technische redenen niet aanwezig zijn. De gemeenten of werkgebieden konden niet altijd een vertegenwoordiger vinden. Helaas waren de Broedergemeenten in Zweden en Estland helemaal niet vertegenwoordigd. Uit elk van de acht EBU-landen mag officieel ook één jeugdvertegenwoordiger de synode bijwonen, maar ook hier bleven vier stoelen leeg. Des te verheugender was het dat drie zusters uit Albanië de verre reis op zich hadden genomen.

De vier bisschoppen van onze provincie waren vertegenwoordigd zonder stemrecht. Dat ze geen stemrecht hadden, betekende echter niet dat ze niet te horen waren. Integendeel, de bisschoppen droegen bij aan de gebeds- en bijbelstudiegroepen en lieten ook tijdens de besprekingen van zich horen. En nog een andere belangrijke rol was voor hen weggelegd: vóór de afzonderlijke stemrondes baden zij met de synode om Gods leiding.

© Erdmann Carstens

De ECP telde vier bisschoppen aan het begin van de Synode: Frieder Waas, Volker Schulz, Humbert Hessen en Theo Clemens (v.l.n.r.)

Als vertegenwoordigers van de Tsjechische zendingsprovincie namen zuster Hana Jalušková en zuster Alena Vanťová deel aan de synode. Broeder Michael Newman bracht als lid van de kerkleiding van de Britse provincie de groeten over. In het publiek zaten ook een aantal geïnteresseerde gasten uit de gemeente Herrnhut. Onder de gasten zonder stemrecht bevonden zich ook drie van de zes kandidaten die genomineerd waren voor de bisschopsverkiezing – de anderen namen deel als reguliere afgevaardigden.

En niet te vergeten alle hardwerkende handen (in het synodekantoor, bij de techniek en aan de tafel van de notulisten), stemmen (in de tolkencabines) en voeten (van de synodedienaren). In totaal hebben meer dan twintig personen in de zaal geholpen om er een succes van te maken. Daar komen nog talloze helpers uit de gemeente bij, die bijvoorbeeld met zelfgebakken taarten en cake bijdroegen aan de goede sfeer op de synode.

Verkiezingen

De aangekondigde verkiezing van een bisschop (m/v) was de aanleiding voor de buitengewone synodevergadering. Menig stem was te horen, die ook het aantal van zes kandidaten als buitengewoon bestempelde. Bij de laatste bisschopsverkiezingen waren er meestal maar twee kandidaten.

Tijdens de openingszitting op woensdagavond diende zuster Barbara Reeb (Broedergemeente Noordrijn-Westfalen) een voorstel van haar gemeente in om op de

synode twee bisschoppen te kiezen, waaronder één vrouw. Na de presentaties van de kandidaten werd dit voorstel op vrijdagmiddag uitvoerig besproken. Voor het eerst op deze synodezitting was er een ware vloed aan discussiebijdragen. De bijdragen varieerden van positief tot negatief, van enthousiast tot onzeker. Er rezen bijvoorbeeld vragen over de mate waarin de oproep om een vrouw te kiezen verenigbaar is met de kerkorde. En zou het kunnen gebeuren dat er uiteindelijk afbreuk zou worden gedaan aan de verkiezing van een vrouwelijke bisschop door het stigma van een quotavrouw? Of is – anders bekeken – een vrouwelijke bisschop niet juist bijzonder geschikt voor de Broedergemeente, immers zij zou de helft van de kerkleden vertegenwoordigen? Nogal wat sprekers waren er voorstander van om de gelegenheid aan te grijpen en gelijk twee kandidaten te kiezen, gezien de overvloed aan kandidaten die beschikbaar was. Na een lange discussie in de plenaire vergadering en binnen het synodebestuur werd het voorstel gewijzigd en met een grote meerderheid aangenomen: "Bij de aanstaande verkiezing van een bisschop (m/v) zullen één of twee broeders/zusters gekozen worden. De synode wenst dat één persoon een zuster is."

© Erdmann Carstens

Alle kandidaten deelden samen het avondmaal uit in de dienst aan het einde van de Synode

Het grootste deel van de donderdag werd in beslag genomen door de presentaties en vragen die per kandidaat een half uur duurden. De synodeleden maakten van de gelegenheid gebruik om de te kiezen broeders en zusters zo goed mogelijk te leren kennen. De vragen hadden vaak betrekking op details uit de presentaties. De kennismakingsronde voelde nooit als een verkiezingscampagne. Zowel de kandidaten als de leden van de synode

stelden zich respectvol, bescheiden en nederig op ten opzichte van het bijzondere ambt.

De voorstelling van de te kiezen presbyters vond in alfabetische volgorde plaats. En zo begon op vrijdagochtend broeder **Jørgen Bøytler**, predikant in Christiansfeld. Met oog op zijn leven benadrukte hij wat bijzonder belangrijk voor hem was. Op de eerste plaats noemde hij zijn gezin. Maar ook zijn werk als Unity Board Administrator in de wereldwijde Broeder-Uniteit en zijn contacten met de Broedergemeente in Albanië werden in de loop van zijn werkzame leven erg belangrijk voor hem. Hij kijkt met dankbaarheid terug op bepaalde fasen van zijn leven, waaronder zijn lange tijd als zendeling in Tanzania, waar hij ook als ambachtsman werkte. Bøytler ziet de belangrijkste taken van een bisschop in de voorbede en geestelijke begeleiding. Dit moet collegiaal gebeuren met andere bisschoppen.

De presentatie van zuster **Saskia Delvendahl-Bloem** kreeg gedeeltelijk het karakter van een bijbelstudie, toen ze de tocht van de twee discipelen naar Emmaüs naverfelde. De twee mannen spraken met de opgestane Jezus, die ze niet herkenden, maar met wie ze toch hun persoonlijke gevoelens en gedachten deelden. Voor zuster Delvendahl-Bloem symboliseert het samenzijn op een gezamenlijke reis haar principes. Vooral in haar tijd als geestelijk verzorger in een ziekenhuis besepte ze hoe belangrijk het is om ideeën uit te wisselen en oprechte belangstelling te tonen voor anderen. Opgegroeid in een Surinaamse gemeente in Amsterdam, vormen interculturele ontmoetingen met alle bijbehorende spanningen een belangrijk deel van haar biografie. Ze zou willen dat we ook met elkaar zouden strijden voor onze doelstellingen in plaats van overal de saus van harmonie overheen te gieten.

Dat de presentaties van de kandidaten niet het karakter van een verkiezingscampagne hadden, werd vooral duidelijk in de bescheiden woorden van broeder **Christian Lindner**. Hij sprak expliciet zijn wens uit dat een vrouw tot bisschop zou worden gekozen. Voor synode-leden die er net zo over denken, zou hij daarom de verkeerde kandidaat zijn. Broeder Lindner is van mening dat de taken van een bisschop onder andere inhouden dat hij beschikbaar moet zijn, dat hij moet kunnen luisteren en daarbij moet vaststel-

len welke kwesties dringend zijn. Bijvoorbeeld de afschaffing van de slavernij in herinnering brengen en praten over de gevolgen van de ondervonden pijn zijn erg belangrijk. En ook al beseft hij dat je bisschop blijft voor het leven en dat er taken op je af kunnen komen in de hele wereldwijde Broeder-Uniteit, toch zou hij deze verantwoordelijkheid niet uit de weg gaan en het als een roeping zien als hij gekozen zou worden.

Opgegroeid in Curaçao en Suriname, vluchtte zuster **Rhoïnde Mijnaals-Doth** in 1982 naar Nederland om aan de militaire dictatuur te ontsnappen. Ze werd bevestigd in Zeist door de predikante aldaar. Toen ze zelf predikante werd in Arnhem, ontwikkelde ze een eenvoudig en effectief concept voor gemeenteopbouw: ze bezocht veel gemeenteleden persoonlijk en bracht hen zo in contact met de gemeente. Het aantal mensen dat de kerkdiensten bezocht groeide gestaag. Ook als bisschop wil ze de persoonlijke dialoog opzoeken en actief blijven luisteren. Zuster Mijnaals-Doth ziet zichzelf vooral als pastoraal verzorger voor vrouwen en jongeren. Ze heeft gemerkt dat vrouwen zich vaak beter kunnen openstellen voor vrouwelijke hulpverleners dan voor bijvoorbeeld mannelijke psychologen of predikanten. Toen haar kinderen haar vroegen naar de taken van een bisschop, antwoordde ze dat die een luisterend oor moet hebben, een luisterend oor voor collega-predikanten.

Rhoïnde Mijnaals-Doth

© Erdmann Carstens

De presbyters die zijn voorgedragen voor de verkiezing tot bisschop:

Jørgen Bøytler (66) is predikant in Christiansfeld en Unity Board Administrator in opdracht van de wereldwijde Broeder-Uniteit.

Saskia Delvendahl-Bloem (71) is emeritus-predikante. In haar laatste functie was ze als predikante op Curaçao werkzaam.

Christian Lindner (63) is predikant in de Broedergemeente Rotterdam Centrum.

Rhoïnde Mijns-Doth (59) is predikante in Utrecht.

Martin Theile (68) is emeritus-predikant. In zijn laatste functie diende hij als predikant in de Broedergemeente Amsterdam Stad en Flevoland.

Jill Vogt (60) is predikante in Herrnhut.

Broeder **Martin Theile** werkte als predikant in Nederland, Duitsland en Zwitserland, waarvan ook een aantal jaren als lid van het Provinciaal Bestuur. Als jongeman werd hij ook beïnvloed door de stilte en contemplatie die hij in Taizé ervoer. Daarbij kwamen politieke debatten. Broeder Theile benadrukte dat hij het christendom ervaart als óf vroom óf politiek actief, maar dat hij graag zou zien dat die twee samengaan. Vooral de Surinaamse spiritualiteit, die hij als predikant in de gemeenten Haaglanden en Amsterdam-Stad en Flevoland en ook tijdens twee reizen naar Suriname mocht beleven, werd erg belangrijk voor hem. Hij leerde geloofscursussen en het samen bestuderen van de bijbel waarderen als een manier om de liefde en het wezen van God aan andere mensen over te brengen. Als bisschop zou hij deze taak ook graag blijven vervullen en dicht bij de mensen willen staan.

Net als alle andere kandidaten voor het bisschopsambt heeft zuster **Jill Vogt** in verschillende culturele gebieden geleefd. Opgegroeid in de VS als lid van de United Church of Christ, heeft ze de breedte en diversiteit van het christendom ervaren als studente bij onder andere de

Wereldraad van Kerken in Genève. Na twaalf jaar als predikante in de VS verhuisde ze naar Duitsland en sloot ze zich aan bij de Broeder-Uniteit, waar ze van is gaan houden. Bij het leren van de Duitse taal beseft ze dat geconcentreerd luisteren belangrijker is dan praten. Hoewel zuster Vogt graag advies geeft over levens- en geloofsvragen, beschouwt ze luisteren als de belangrijkste vaardigheid. Ze benadrukte dat het ambt van bisschop een ambt is dat de provincies verenigt. Volgens haar moet een bisschop luisteren, liefhebben en werken, maar ook uitdagen.

Duidelijk resultaat

Al in de eerste stemronde op zaterdagochtend werd zuster Rhoïnde Mijns-Doth met de benodigde tweederde meerderheid van stemmen gekozen tot Bisschop van de Broeder-Uniteit. De eerste zegenwensen werden onder staand applaus uitgesproken en al snel volgden spontaan gezang en dans. Dit ging door tijdens de daaropvolgende pauze, zodat zuster Mijns-Doth nauwelijks tijd had om bij te komen.

In verdere stemrondes probeerde de synode het eens te worden over een tweede bisschop (m/v). Nadat echter geen enkele kandidaat bij de tweede poging in de buurt van een tweederde meerderheid kwam, stemde de synode voor het voorstel om de verkiezing te staken. Hier-

Een spontane zegenvers voor Rhoïnde Mijns-Doth gezongen

© Erdmann Carstens

mee kwam 's middags een einde aan de bisschopsverkiezing en kon het synodebestuur zich op de volgende vergadering richten. De volgende synode zal opnieuw bijeenkomen in Herrnhut van 8 tot 15 juni 2024. Dat zal dan in een nieuwe samenstelling zijn. De verkiezingen voor synodevertegenwoordigers zullen in de meeste ge-

meenten in het najaar van 2023 plaatsvinden. Het bestuur van de volgende synode is onder voorbehoud nog op deze synodevergadering gekozen. Ook volgend jaar zullen broeder Peter Vogt als voorzitter en zuster Jacqueline Helstone en broeder Johannes Näumann als plaatsvervangers het bestuur blijven vormen.

Voorstellen

Voorstellen ontvangen vóór de synodezitting			
	Thema	eingebracht von	Ergebnis
1	Verkondigingsbijdragen per 2024	Provinciaal Bestuur en intersynodale Financiële Commissie	vastgesteld
2	Verkondigingsbijdragen bij ontbinding of liquiditeitsproblemen van gemeentes	Provinciaal Bestuur en intersynodale Financiële Commissie	gewijzigd vastgesteld
3	Duurzame catering	Deelnemers van het Oldie-Festival 2022	uitgesteld
4	Functie op het gebied van HR-management	Planungsteam ECP jeugd en anderen	uitgesteld
Während der Synode gestellter Antrag			
5	Bisschopsverkiezing 2023	Gemeente NRW	besloten

Terwijl voorstellen naast verslagen en verkiezingen op reguliere synoden een belangrijke rol spelen, was er deze keer weinig tijd en aandacht voor. Hoewel het niet onmogelijk was om voorstellen in te dienen op de synode, vroeg het bestuur om te wachten tot de volgende reguliere synode in juni 2024. Als gevolg daarvan werden twee van de vier voorstellen door het synodebestuur minder urgent geacht en daarom uitgesteld – er was dit jaar simpelweg niet genoeg tijd om ze in detail te bespreken in de plenaire vergadering en in de commissies. De eerste twee voorstellen voor volgend jaar zijn daarom al bekend (zie infokader).

Aan de andere kant konden twee voorstellen die het Provinciaal Bestuur samen met de intersynodale Financiële Commissie had ingediend, niet wachten tot 2024.

Verkondigingsbijdragen per 2024

Volgens verschillende synodebesluiten zouden de gemeenten de personeelskosten van hun predikanten en jeugdwerkers over het algemeen via de verkondigingsbijdragen zelf moeten financieren. Omdat de daadwerkelijke personeelskosten momenteel echter de financiële middelen van veel gemeenten overstijgen, worden de verkondigingsbijdragen met een subsidie van de Broeder-Uniteit verminderd.

In voorstel werd verwezen naar een fout die leidde tot een onjuist bedrag in de berekening van de subsidie uit het ECP-budget voor de Nederlandse gemeenten op de synode 2022. Hierdoor kregen zij €25.000 te veel toegezegd.

In Nederland zijn de daadwerkelijke personeelskosten gebaseerd op de kosten van het jaar twee jaar voorafgaand aan het betreffende boekjaar. Aangezien deze cijfers echter nog niet beschikbaar waren toen de subsidie werd berekend, werd een extrapolatie als basis gebruikt, maar deze bleek te hoog.

Met slechts twee stemmen tegen werd het voorstel aangenomen dat was ingediend door het Provinciaal Bestuur en de intersynodale Financiële Commissie om de subsidie voor personeelskosten in de verkondigingsdienst per 2024 vast te stellen op € 308.000 per jaar voor de gemeenten in Nederland. Voor de gemeenten in Duitsland blijft dit € 130.000 per jaar, zoals besloten op de Synode 2022.

Verkiezing tijdens de Synode. De bisschoppen (vooraan) zijn niet stemgerechtigd. Op de achtergrond zijn de cabines van de tolken te zien.

Verkondigingsbijdragen bij opheffing of liquiditeitsproblemen van gemeenten

De verkondigingsbijdragen van alle gemeenten en diasporagroepen dekken, samen met de subsidies uit de ECP-begroting, de uitgaven voor personeelskosten in de verkondigingsdienst. De financiering in geval van opheffing van een gemeente of liquiditeitsproblemen die

het voortbestaan van de gemeente bedreigen, was echter niet voldoende geregeld. Op voorstel van het Provinciaal Bestuur en de intersynodale Financiële Commissie is nu bepaald dat – in de regel – de verkondigingsbijdragen van opgeheven gemeenten of gemeenten die door financiële nood in de problemen komen, worden doorgegeven aan de andere gemeenten in dat land. Met twee tegenstemmen en een paar onthoudingen werd het voorstel met een duidelijke meerderheid aangenomen.

Verslagen

Vergeleken met reguliere synoden namen de verslagen op deze vergadering ook weinig ruimte in beslag. Toch was er tijd voor officiële groeten van de kleinere regio's van de ECP, bijvoorbeeld uit Albanië of Letland. Het Provinciaal Bestuur besloot om slechts een kort tussentijds verslag op te stellen over de meest dringende kwesties van de afgelopen maanden. De synodeleden konden tijdens het debat vragen stellen. Enkele hoogtepunten uit het verslag en de daaropvolgende discussie:

Begroting

Voor het boekjaar 2021 toonde het verslag van het Provinciaal Bestuur een positief balansresultaat van € 121.715,67. Sommige oorzaken hiervoor zijn te wijten aan de coronapandemie en zijn alleen op het eerste gezicht verheugend. Bijvoorbeeld stegen de inkomsten uit het bosbeheer. Een van de redenen hiervoor was echter de ernstige schorskeverplag, waardoor er meer bomen gekapt moesten worden. Daarnaast moest op het gebied van huizenbeheer worden bezuinigd omdat er vaak een tekort was aan zowel bouwmaterialen als vakmensen. Er waren echter ook stijgingen aan de inkomstenkant door een verdere toename van donaties en hogere verkondigingsbijdragen van de gemeenten. Helaas moesten de Zinzendorfscholen in Königsfeld en vooral in Tossens echter zwaar worden gesubsidieerd. Tijdens de discussie werd de vraag gesteld of de kerk zich de school in Tossens nog lang zou kunnen veroorloven. Leden van het Provinciaal Bestuur weerlegden deze vraag door erop te wijzen dat de economische situatie weer kon veranderen – er waren ook tijden geweest dat de Broeder-Uniteit leningen van Tossens had gekregen. Bovendien moet de kans om jongeren te bereiken niet te lichtvaardig worden

opgegeven. Ongeveer 2.000 jongeren bezoeken dagelijks onze instellingen – een schat voor de Broedergemeente.

De jaarrekening voor 2022 was op de synode nog niet beschikbaar. Maar na het positieve resultaat in 2021 zullen we nu waarschijnlijk te maken krijgen met een aanzienlijk tekort. De komende jaren zullen grote inspanningen nodig blijven om de begroting sluitend te krijgen.

Het Synodebestuur met Jacqueline Helstone, Johannes Näumann en Peter Vogt (achter v.l.n.r.) zit de vergadering voor. Veronika Ullmann en Helena Schneider notuleren.

Structurele verandering

De laatste decennia is er een duidelijke structurele verandering merkbaar binnen de Europees Continentale Provincie. Het is te verwachten dat er over enkele jaren in de verkondigingsdienst een beginnend tekort aan personeel zal zijn. Zowel in Nederland als in Duitsland zijn werkgroepen ingesteld om te kijken naar het eisenprofiel voor bijvoorbeeld predikanten. Het voorstel om ook broeders en zusters in de gemeentedienst te beroepen die geen traditionele universitaire theologische opleiding hebben, wordt al uitgevoerd. Met bijscholing moeten de kwalificaties worden verhoogd.

Zendingsgeschiedenis

De verwerking van het slavernijverleden in de Broedergemeente is nog verre van compleet – dat zal waarschijnlijk nooit helemaal mogelijk zijn. Er zijn echter duidelijke pogingen te herkennen om de problematische aspecten van de zendingsgeschiedenis kritisch te onderzoeken. Het Provinciaal Bestuur heeft bijvoorbeeld een

werkgroep opgericht. Ook heeft zij een jonge academicus, br. Maurice San-A-Jong, opdracht gegeven om de betrokkenheid van zendelingen bij koloniaal onrecht te onderzoeken.

Een tweede aspect van het zendingswerk in vroegere eeuwen dat nu kritisch bekeken wordt, krijgt steeds meer aandacht van academici. Er is bewijs dat leden van de Broedergemeente betrokken waren bij de handel in menselijke resten. Zij verkochten vaak zogenaamde "human remains" aan wetenschappers die geloofden dat ze nuttige inzichten konden verkrijgen door hun schedelverzamelingen te onderzoeken. Samen met de Herrnhuter Missionshilfe publiceerde het Provinciaal Bestuur een verklaring en gaf opdracht tot een eigen onderzoek.

Preventie van seksueel misbruik

In 2022 werd zuster Ivonne Stam aangesteld als specialist in de preventie van seksueel misbruik bij de Broeder-Uniteit. Na haar vertrek vanwege een professionele heroriëntatie werd ook de preventiestrategie van het Provinciaal Bestuur gereorganiseerd. Een kernteam ontwikkelt nu een kaderbeschermingsconcept voor Duitsland met de steun van Silke Hansen, hoofd preventie van seksueel geweld in de Evangelische Kirche Berlin-Brandenburg - Schlesische Oberlausitz. Ook in Nederland wordt een preventie- en beschermingsconcept ontwikkeld door de vertrouwenspersonen die door het Provinciaal Bestuur zijn aangesteld: zuster Will Codrington en zuster Christine Welschen. Zuster Katharina Rühe en zuster Jill Vogt zijn aangesteld als vertrouwenspersonen voor Duitsland.

Christin Maifahrt en Jana Schneider, medewerkers van het Synodebureau, kijken van de nieuwe zuster galerij op het werk van de Synode

BG Online

Een van de vruchten van de coronapandemie is de grotere zichtbaarheid van de Broedergemeente in de digitale ruimte. Het aantal hits op zowel Facebook als Instagram neemt toe. Er zijn ook uitzendingen van verschillende diensten, evenals nieuwe concepten voor digitale ontmoetingsmogelijkheden. Alle diensten in Duitsland zijn online te vinden op www.herrnhuter.de/veranstaltungen/online.

Naam van de kerk

Het Provinciaal Bestuur heeft een enquête gehouden in de gemeenten om te achterhalen hoe groot de wens is naar een uitbreiding of een geheel nieuwe naam voor de Broeder-Uniteit. De stemming lijkt duidelijk: een overweldigende meerderheid van de leden die deelnamen aan de enquête ziet geen noodzaak tot actie. Er volgde een lange, gedeeltelijk emotionele discussie over dit punt van het tussentijdse verslag. Sommige synodeleden zien een gebrek aan vertegenwoordiging van alle geslachten in de namen "Broedergemeente" en "Broeder-Uniteit", terwijl anderen vrezen dat zelfs het nadenken over een nieuwe kerknaam een veronachtzaming is van de gedachten en verworvenheden van onze voorouders. Er gingen een paar stemmen op die twijfelden aan de geldigheid van de enquêteresultaten, omdat de totale respons laag was. Aangezien alleen leden van de Broedergemeente werden uitgenodigd om hun mening te

geven, kan bovendien worden aangenomen dat de meerderheid van de respondenten mensen waren die zich al tientallen jaren sterk met de kerk identificeren. Maar ook mensen die nog geen lid zijn en misschien afgeschrikt worden door de schijnbaar exclusieve naam zouden interessant zijn. De dialoog suggereert dat de discussies nog niet afgerond zijn en bijvoorbeeld ook binnen de Theologische Commissie voortgezet zouden kunnen worden.

Vooruitzicht

De synode kwam bijeen in een tijd waarin maatschappelijke debatten vaak op een meedogenloos scherpe manier worden uitgevochten. De discussies en debatten tijdens de synodevergadering waren echter aangenaam productief en gebaseerd op partnerschap. Tijdens de pauzes zag je vaak mensen bij elkaar staan die eerder in de plenaire vergadering tegengestelde standpunten hadden ingenomen. Ze toonden belangstelling voor elkaars gedachten en gevoelens. Op zulke momenten klonk "Connected – verbonden – vernetzt" niet alleen als een passend motto voor een Europese synode – deze woorden kunnen ook gebruikt worden als maatstaf voor de samenwerking van de gehele Broeder-Uniteit.

Afscheidsgroeten aan het begin van een lange terugreis - de bus uit Nederland vertrekt